

TUHINJSKI GLAS

TURISTIČNO DRUŠTVO
TUHINJSKA DOLINA

GLASILO TURISTIČNEGA DRUŠTVA TUHINJSKA DOLINA
DECEMBER 2021 • Letnik 2021 • Številka 2

Spoštovane krajanke, spoštovani krajanj Tuhinjske doline,

tudi letošnje leto je zaznamovano s številnimi izzivi, ki spreminjajo naš način življenja. Leto nas je ponovno opomnilo, da sta ključni vrednoti, ki omogočata dosežke, napredek in boljše življenje, prav strpnost in sodelovanje. Občina Kamnik je izvedla številne projekte, ki pripomorejo k izboljšanju načina življenja v Tuhinjski dolini, kar nekaj izzivov pa je še pred nami.

Občina Kamnik je skupaj z državo v preteklem letu veliko pozornosti namenjala obnovi cestne infrastrukture. Preplastili in na novo uredili smo več cestnih odsekov državne ceste in sicer v Podhruški, med Šmartnim in Lazami ter preko Kozjaka. Asfaltiramo makadamske cestne odseke na lokacijah Cirkuše, Gabrovnica, Okrog, Kostanj in Zgornji Motnik. V naslednjem letu bomo nadaljevali z urejanjem že začelih investicij. Ob tej priložnosti se vsem krajkankam in krajanom iskreno zahvaljujem za vaše razumevanje in potrpežljivost v času trajanja obnov cestne infrastrukture.

Poskrbeli smo tudi za ureditev pločnikov na odsekih Podhruška–Srednja vas in Markovo–Vir. Urejena je bila varna šolska pot v Šmartnem in pri podružnični šoli Nevlje. Pri podružnični šoli Zgornji Tuhinj pa se je prenovilo otroško igrišče. V Snoviku smo uredili novo občestno razsvetljavo. V Motniku pa celostno urejamo trg in prireditveni prostor.

Občina Kamnik je vlagala v obnovo kulturnih domov, in sicer v Šmartnem in v Srednji vasi. Poleg tega pa smo bili uspešni tudi pri sanaciji zemeljskih plazov in usadov na območju Tuhinjske doline. Sanirali smo plazove nad cesto Briše–Tučna, pod cesto Mali Rakitovec–Veliki Rakitovec, pod cesto Soteska–Poreber, pod cesto Rovt–Špitalič, pod cesto Motnik–Zgornji Motnik, plaz pod vodohranom na Hribu pri Kamniku in uspešno izvedli eno zahtevnejših sanacij plazov pod občinsko cesto Špitalič–Dolina.

Velik del komunalne in vodovodne infrastrukture je bil na območju Tuhinjske doline že urejen, kar nekaj izzivov pa nas v prihodnosti še čaka, a sem prepričan, da nam bo uspelo v čim večji meri in v čim krajšem možnem času zagotoviti infrastrukturo, ki bo omogočala kakovostnejše življenje v naših krajih.

Vsak, ki je prispeval v mozaik podobe Tuhinjske doline, pa naj bo to sleherna krajanke ali krajan, turistična društva, turistične kmetije, kulturna društva ali pa prostovoljni gasilci, izžareva pozitivno naravnost in željo po tem, da Tuhinjska dolina živi in se razvija. Za to iskrena hvala vsem, ki z različnimi dejavnostmi skrbite za razvoj podeželja. Ob zaključku leta naj v vas prevladuje pogum, veselje do življenja in ustvarjanja. Vaše vsakodnevno vodilo naj bo predvsem medsebojno razumevanje, strpnost in solidarnost.

Srečno in vse dobro v letu 2022.
Ostanite zdravi.

Vaš župan Matej Slapar

Lepo je v Tuhinjski dolini

Tuhinjska dolina je umeščena med Celjsko in Ljubljansko kotlino. Že v rimskih časih je 25 km dolga Tuhinjska dolina predstavljala pomembno trgovsko pot, ki je povezovala Oglej in Dunaj. Ustvarili sta jo potoka Nevljica in Motnišnica, na dva dela pa jo deli Kozjak. Posejana je s številnimi majhnimi vasicami, ponaša se z bogato etnološko dediščino ter številnimi ohranjenimi kozolci, kaščami in kmetijami. Z najdbo izvira termalne vode in izgradnjo Term Snovik pa se je začela razvijati v turistično destinacijo, ki temelji predvsem na aktivnem preživljanju prostega časa in sprostitvi tako v termah kot tudi v neokrnjeni naravi doline.

Večkrat sem že razmišljal in se spraševal, zakaj se v domačem okolju tako dobro počutim in vedno znova in znova ugotavljam, da je pri nas res veliko pozitivne energije. Tuhinjci smo delovni, pridni, ustvarjalni ljudje, ki se zanesemo na svoje vedenje in znanje. Ne tarnamo, kaj vse je težko, hudo, da se nič ne da, kar je še posebej dragoceno v teh korona časih. Smo previdni, držimo se ukrepov, znamo poskrbeti zase, za svoje domače, povečujemo samooskrbo, vsak v svojem okolju pridno delamo in ustvarjamo in smo pripravljeni veliko narediti za svoj kraj.

Dolina je s pomočjo krajevnega samoprispevka in prispevka krajanov ter krajevnih aktivistov prišla do osnovne komunalne in cestne infrastrukture, do kulturnih domov, obnove podružničnih šol, izgradnje matične šole v Šmartnem, vrtcev, celovitih obnov cerkva. Na destinaciji so urejene in vzdrževane pohodniške poti. Velika trajnostna pridobitev je zgrajen kanalizacijski vod po dolini ter vodovodni sistem, urejeno zbiranje ter odvoz odpadkov, vedno več je malih hidroelektrarn, sončnih elektrarn, kotlovnice na bio maso ter toplotnih črpalk.

Številni napredni kmetje skrbijo, da je naša pokrajina skrbno negovana. V dolini je več ponudnikov domačih mlečnih izdelkov, pridelovalcev zelenjave, bogata je domača predelava mesa in kuha žganih pijač, poznamo tudi naše domače pivo izpod Menine planine, obstajajo ribogojnice, lokalne trgovine in gostilne ter številni uspešni podjetniki ter obrtniki. Vse to je tisto, kar našo dolino polni z dobro energijo in omogoča, da tudi mlajše generacije ostajajo v dolini, urejajo stanovanja v mansardah, kar predstavlja pomembno zagotovilo nadaljnjega razvoja.

Postavitev prvega bazena pred četrto stoletja v Termah Snovik je pomenil prvi kamen in temelj v mozaiku razvoja, ki ga odlikujejo inovativnost, strokovnost, znanje, odličnost, predanost, predvsem pa skrben odnos do neokrnjene narave in dosledno uresničevanje trajnostne zaveze naše dežele. Destinacija ima danes več turističnih ponudnikov, med njimi prevladujejo zasebne namestitvene enote in turistične kmetije. V ospredje se postavlja sobivanje turistov in lokalnega prebivalstva z namenom ponujanja avtentičnih doživetij, kar odpira nove možnosti že vzpostavljenega sodelovanja na lokalni ravni, sodelovanje s ponudniki lokalne hrane, pijače ter rokodelskih izdelkov, možnosti pa se odpirajo tudi snovanju novih produktov. Z razvojem doline se odpirajo tudi številna nova delovna mesta.

V dolini imamo številna uspešna gasilska društva, ki med seboj zelo dobro sodelujejo, delujejo kulturna društva z dramskimi in pevskimi skupinami, obstajajo lovske družine, ki skrbijo za divjad in naše okolje, ter športna društva, ki skrbijo za druženje in rekreacijo. Turistična društva v dolini vedno bolj predstavljajo naše vrednote, ustvarjajo dogodke in gradijo prepoznavnost doline. V našem društvu soustvarjajo zgodbo številne sekcije, katerih poslanstvo je dvig kakovosti življenja prebivalcev in promoviranje krajev v Tuhinjski dolini v turistične namene.

Lahko bi pisal, kaj vse še nimamo, postavljaj vprašanja, a naj vprašanja ostajajo za drugo leto.

Želel bi se vsem zahvaliti za prispevek, da se v naši dolini tako lepo živi ter vabim, da s skupnimi napori dosežemo, da bo dolina še lepša, privlačnejša in krajanom omogočala še višjo kakovost življenja, da bomo ponosni na našo dolino, na našo občino Kamnik in državo Slovenijo.

V imenu turističnega društva in v svojem imenu vam želim doživete božične praznike, čestitke ob državnem prazniku ter predvsem zdravo, srečno in uspešno leto 2022!

Ivan Hribar

Vse najboljše, Slovenija!

Ob 30. obletnici razglasitve neodvisnosti naše države je v mobilno prireditvenem prostoru pri Termah Snovik potekala prireditev, ki jo je pripravilo Turistično društvo Tuhinjska dolina ob podpori

Občine Kamnik. Že tradicionalno se v Tuhinjski dolini zavedamo, kako dragoceno je, da imamo svojo lastno državo, zato praznujemo pomembne jubileje in na ta način krepimo domoljubje, zavedanje, da smo država mi, vsi njeni državljani, ki jo skupaj ustvarjamo.

Zadovoljni smo, da se je prireditev, ki je potekala 19. 6. 2021, udeležil tudi predsednik Republike Slovenije, gospod Borut Pahor. S svojo prisotnostjo in izbranimi besedami pa sta prireditev obogatila predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina, Ivan Hribar, župan Občine Kamnik, Matej Slapar.

Prireditev je v prijetnem sproščenem vzdušju z izbranimi besedami, v katerih je bilo izraženo domoljubje, vodila napovedovalka **Barbara Božič**:

»Živimo v izjemni deželi. Njene naravne lepote nas bogatijo na vsakem koraku. A ne samo narava, tudi ljudje smo na tej zemlji pisani in polni talentov in čas je, da jih znamo prepoznati, da se znamo ceniti. Smo dežela dobrih ljudi. Srčnih, predanih, ljubečih, pridnih. Seveda imamo vsi tudi druge obraze, a čas je, da se zavemo svojih kvalitiet, jih živimo, delimo in še odgovorneje soustvarjamo svojo sedanost in prihodnost.«

Turistično društvo Tuhinjska dolina s svojim delovanjem ohranja tradicijo, spodbuja aktivno življenje v sozvočju z naravo, obuja stare običaje in dolino vpleta v moderno usmerjen razvoj. Zbrane je najprej pozdravil gostitelj večera, **predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina Ivan Hribar**, ki je ob tej priložnosti med drugim povedal: »Tuhinjci so se v času osamosvojitve izredno angažirali in veliko tvegali, saj so v hišah hranili potrebno orožje. Naši sokrajani so bili v prvih bojnih vrstah za osamosvojitve.

Politično so bili Tuhinjci zelo aktivni na čelu Demosa. Krajani smo posadili lipo, ki je danes zrasla v mogočno drevo. Izobesili smo zastavo, ki še ni bila prava, a smo s tem želeli pokazati, koliko nam pomeni pridobitev samostojne države. Še več poudarka želimo dati domoljubju, kajti mi krajani lahko vsi skupaj prispevamo, da bo v državi še boljše, naprednejše, še bolj ustvarjalno.«

Župan Matej Slapar je prisotnim namenil naslednje misli: »V počastitev 30. obletnice rojstva naše države Republike Slovenije smo v Veliki Lašni danes odkrili spominsko tablo, na kateri je napisano, da je bilo v tisti hiši skrito orožje v času vojne za Slovenijo. Takšnih objektov, ki so pomagali slovenski Teritorialni obrambi, je bilo v naši dolini in v naši občini kar nekaj. Postavili ste barikade na Kozjaku in na drugih točkah v dolini in vse to so pomniki, ki pričajo o tem, kako ste takrat enotno stopili skupaj,

za isti cilj, za samostojno in neodvisno Slovenijo, za tisočletni sen ljudi izpod Triglava.

Vojna ni bila brez smrtnih žrtev, a imeli smo to srečo, da žrtev nismo preštevali v desetinah, stotinah ali tisočih. Morda se, morda niti ne zavedamo pomena in veličine dela, ki ste ga veterani in veteranke ter tisti, ki ste dali na voljo svoja poslopja, vložili, da smo prišli do lastne domovine. Marsikateri narod ni imel te sreče, tega znanja in teh sposobnosti.

Mi imamo svojo državo zahvaljujoč tistim, ki so se takrat borili in se modro odločali. Zato moramo biti ponosni nanjo in se truditi, da bo Slovenija domovina nas vseh, ki nam bo še naprej omogočala priložnosti za rast in razvoj, za varnost in blaginjo.«

O pomenu samostojne države in enotnega delovanja vseh pa je svoje mnenje izrazil tudi predsednik države **Borut Pahor**, ki je poudaril: »Slovenci imamo izkušnjo narodnega razkola in izkušnjo sodelovanja ter enotnosti. Do narodnega razkola so vodila leta, desetletja političnega nezaupanja, zavračanja sodelovanja, izključevanja in tudi politične sovražnosti. V začetku druge svetovne vojne smo se znašli na dveh bregovih, to je bila naposled bratovorna vojna in

rane smo celili praktično vse do danes. V času osamosvojitve smo bili enotni, brat ni dvignil roke nad brata. Slovenijo smo ubranili v desetih dneh. Imamo torej dve izkušnji; do razkola vodi izključevanje in sovražstvo, do enotnosti pa vodi sodelovanje in delitev tistega, kar nam je skupno. Ni treba, da smo vsak dan in za vsako politično nalogo enotni. Bog ne daj, to bi bilo preveč naporno. Smo pa dolžni trenirati to enotnost in to storimo tako, da sodelujemo, da se trudimo iskati med nami tisto, kar nam je skupno, da znamo živeti z razlikami, predvsem pa, da se ne sovražimo. Pripadamo slovenstvu, pripadamo državi Sloveniji, veliko več je tistega, kar nam je skupno kot tega, kar nas ločuje. Vse je prav in dobro, samo sovražstvo ne. Tega se vzdržimo, potrudimo se poiskati v drugem najboljše. Ni stvari, ki bi bila tudi v prihodnosti nemogoča zato, da bi našim otrokom zagotovili, mirno, varno prihodnost z visoko stopnjo blaginje, v čudovitem, urejenem okolju, kjer bodo lahko po svojih najboljših močeh ob enakih priložnostih odkrivali in razvijali svoje talente. Srečno, Slovenija.«

Z Zdravljico je v večer popeljala **Godba Tuhinjska dolina**, ki združuje glasbenike cele doline in narekuje ritem številnih družinj in prireditev. Kasneje so godbeniki poskrbeli tudi za udarne ritme z venčkom polk »Po slovensko« in nadaljevali še z venčkom Avsenikovih valčkov ter skladbo Na Menini planini pod taktirko **kapelnika Miha Kosca**. **Prvo slovensko pevsko društvo Lira Kamnik**, z zborovodjem, profesorjem doktorjem **Andrejem Missonom**, je obiskovalcem namenilo zvoke znanih slovenskih pesmi: Slovenec sem; Oj, Triglav moj dom in Ti junak si naš zares. Mladi glasovi **Mladinskega pevskega zbora Osnovne šole Šmartno v Tuhinju** pod vodstvom **zborovodje Petra Pogačarja** so greti srce s pesmima Ljuba naša Slovenija in Reka. Učenki **Patricija Poljanšek** in **Maja Levec** sta zbrane popeljali v bogati svet slovenske poezije. Z domačimi vižami so goste zabavali člani **Ansambla bratov Poljanšek** in **Mešani pevski zbor Mavrica** z zborovodjem **Primožem Leskovškom**, ki so se predstavili z napevi o Tuhinjski dolini, Biseri Tuhinjske doline in Harmonika.

Recitatorka Franciška Zore je poudarila dediščino slovenske besede s pesmijo Gregorja Majlija iz Znojil, ki ga je pot popeljala daleč čez Atlantik. V svoji pesmi je zapisal: V Sloveniji sem rojen, v Sloveniji doma, Slovenija je kraljica mojega srca.

Sopranistka Marinka Golob pa je zapela Mojčino pesem in že skoraj ponarodelo Slovenija, od kod lepote tvoje. Jubilej je priložnost, da se zavemo, da smo država mi. Vsak od nas in vsi skupaj. Seveda smo različni, seveda imamo različne poglede, načine razmišljanja, a ni potrebno, da nas razlike delijo. Vsaka barva mavrice ima svojo vlogo, vsaka je drugačna, a vsaka nepogrešljiva. Taki smo tudi mi.

Po prireditvi se je druženje nadaljevalo ob pogostitvi.

Joži Hribar

Decembrski prazniki, šege in navade

Decembrski čas je bil vedno čas druženja ter pričakovanja veselih in toplih praznikov. V mesecu decembru se odvija največ različnih šeg in običajev, hkrati je to čas čakanja in veselja. Čas čarodejne moči, ko se pozabi staro in nastopi novo.

ADVENTNI ČAS

Adventni venček je tipičen simbol adventa. Tradicionalni ima obliko kroga, ki simbolizira neskončni krog življenja in vrtenje letnih časov. Zimzelene rastline so znamenje upanja in novega življenja. Po krščanski tradiciji sveče simbolizirajo luč Boga. Na prvo adventno nedeljo prižgemo na adventnem vencu prvo svečo od štirih. Začne se adventni čas, ki traja štiri tedne. Sklene se po četrti adventni nedelji na sveti večer, 24. decembra.

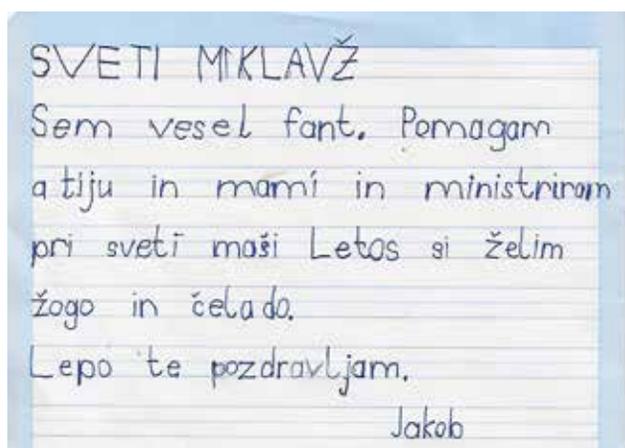

MIKLAVŽ

Sveti Miklavž nas obišče na predvečer praznika, to je v noči na 6. december, ko od hiše do hiše hodijo Miklavž, angeli in parkelj (slednji za poredne otroke, ampak teh tako ni). Po tradiciji pridni otroci takrat najdejo v nastavljenih škornjih, krožnikih ali peharjih sladkarije, suho sadje in kakšno pomarančo, ... S prihodom prvega od treh dobrih mož se tako začne čas decembrskega obdarovanja in veselega razpoloženja.

Decembrskim dobrim možem pa je pri izbiri pravega darila v pomoč pismo.

Jakobovo pismo Miklavžu

BOŽIČNO ŽITO

Poznate pregovor: »Sveta Lucija žito sadi.«? Že naši predniki so namreč na ta dan v majhne posodice sejali žito. Sveti Luciji so ljudje pripisovali posebno moč, zimskemu soncu naj bi povrnila moč, da bi ponovno ogrelo zmrznjeno zemljo, iz katere bi vzklili novi plodovi. V žitu lahko vidimo marsikaj – čarovnijo, simbol pomladi in življenja, ki se začenja vračati v rastlinje in prijetno praznično dekoracijo.

Na sveti večer to božično žito postavimo k jaslicam, kjer ostane vsaj do praznika svetih treh kraljev.

SPOMINI NA PRAZNOVANJE BOŽIČA

Venko Smolnikar in Mici Šuštar

Začel se je zadnji mesec v letu. Mesec, ki prinaša dolge noči, naglavo in veliko opravkov, hkrati pa je to čas, ki prinaša veselje, praznično vzdušje in tople stiske dlani. Slednjega v tem letu žal še vedno nekoliko manj. Zanimivo pa bi je vedno izvedeti tudi, kako so se praznovanja skozi čas spreminjala.

O tem, kako so včasih preživljali božič, se je s starejšimi pogovarjala tudi **Anja Tabakovič**. Odločila se je, da bo o spominih na praznovanje božiča nekoč najprej povprašala kar **babico Micko** in skupaj s **sestro Lojzko** sta obujali spomine, kako je njuna mama za božič vedno spekla potičko in skuhalo danko, suho klobaso s kašo, kakršno poznamo Tuhinjci. Dišalo je po celi hiši. Če je le mogla, je mama skuhalo suhe hruške in češplje. Oče je v letih, ko še ni odšel v partizane, postavil štalco oz. jaslice. Vsi so sedli na krušno peč in jedli, oče pa jim je zapel kakšno pesem. **Soseda Tončka** se je spominjala svojih dni v rojstni hiši na Vasenem. Za božič so pripravili potico, pri njih na kmetih so pekli tudi špehovko in skuhalo žolco. Postavili so celo smrečico, kar je bilo v časih pred vojno precej redko. Okrasili so jo z bunkicami in kmalu dodali še par žarnic, saj so imeli pri hiši elektriko. Vedno so odšli tudi k polnočnici. **Venko** je odraščal v Buču. V decembrskih dneh so šli otroci v gozd nabirat mahovje za štalco. Smreke niso postavljali, ampak so v kotu postavili jaslice, ki so jih izdelali sami. Iz papirja so izrezali figurice, jih nalepili na palčke in zapčili v mah. Tudi pri njih so bili za večerjo krljji, suhe hruške, pa krvavice in godlja, ko so prišli od polnočnice. Pri njih doma so spekli metovo potico. Nekateri, zlasti gorjanci, so

Tončka Urankar

si pot k polnočnici razsvetljevali z gorečimi lesenimi trskami, ki so jih stesali in povezali prav za to priložnost. Vsem je bilo skupno, da so okrog hiše na sveti večer pokadili, molili rožni venec, ženske ali otroci pa so kropili z žegnano (blagoslovljeno) vodo. Ob večinomoma skromnem življenju so si za božič pri vsaki hiši privoščili kaj dobrega, kar je bilo nedvomno nekaj, kar jim je še sedaj ostalo v spominu. Spominjajoč se na preteklost, so sogovorniki ugotavljali, da je sedaj tudi med letom velikokrat božič.

KAJ SO O BOŽIČU IZVEDELI UČENCI 5. RAZREDA?

Nekoč so božič praznovali drugače kot danes. Moja stara mama mi je povedala, da je bilo takrat postavljanje jaslinc in smreke velik

Osebni arhiv Vojko Tonin

praznik. Na smrečici je bilo polno različnih okraskov, ki so jih izdelali doma. Včasih so na smrečico obesili bombone, ki so jih naredili sami. Zavili so jih v svetleče barvne papirje. Pravo veselje pa je bilo, ko so otroci jemali bombone, tako da jih starši niso opazili. Pod smrečico so postavili jaslice. Že mesec prej so nabrali mah, da se je posušil. Iz mahu so naredili pravo pokrajino, na katero so postavili figurice ovčk, pastirjev, Jožefa, Marijo in v jasli postavili malega Jezuščka. Seveda ni smel manjkati niti osliček. Otroci so zelo radi prestavljali figurice in se tako igrali.

Na božični večer je bilo v hiši vse pospravljeno in prijetno toplo, iz kuhinje pa je dišalo po sveže pečenem kruhu, orehovi potici in kašnati klobasi ter drugih mesninah. Zbrani okoli peči so molili ter peli božične pesmi. Iz vsake hiše se je slišala Sveta noč. Ko se je ura bližala polnoči, se je vsa družina odpravila k sveti maši, nekateri so si pot osvetljevali tudi z baklami. Ob vrnitvi od polnočnice so jedli dobrote, ki so jih pripravili prej: krvavice, danko, kruh, potico, suhe krljje, ...

V zimskem času se niso igrali z igračami, ker jih ni bilo. Igrali so se doma narejeno igro mlin, domine in se šli izštevanka. Veliko veselje pa je bilo, ko je bil sneg in so se otroci lahko igrali zunaj. Pravo bogastvo je bilo, če so imeli sanke in smuči, ki pa so bile narejene doma.

BOŽIČNA ZGODBA V POSODOBLJENI IZVEDBI

Božič tradicionalno velja za krščanski praznik, ko naj bi praznovali spomin na rojstvo Jezusa Kristusa, a že več desetletij praznika ne praznujejo le verniki. Postal je praznik, namenjen vsem, predvsem pa je namenjen druženju, obdarovanju in veselju.

Današnji božični čas je v številnih slovenskih družinah še vedno namenjen pisanju in pošiljanju voščilnic, okraševanju božičnega drevesca in postavljanju jaslinc, pri čemer imajo pomembno vlogo otroci, ki ob pomoči staršev pridno obešajo okraske na drevesce. Dom in smrečico naj bi tradicionalno krasili 24. decembra čez dan, a danes se tega lepega običaja mnogi lotijo že v začetku decembra. Zvečer se nato vsa družina zbere pri božični večerji, številni verniki se ob polnoči odpravijo v cerkev, k polnočni maši. Božični dan družina običajno preživi skupaj.

Naša etnološka sekcija turističnega društva si prizadeva ohraniti tradicijo, običaje in prakso praznovanja, zato tradicionalno pripravlja Božično zgodbo z živimi jaslincami, kar predstavlja živo bogastvo slovenskega naroda.

Priprave so v polnem teku. Posamezne prizore božične zgodbe bomo tokrat prikazali na drugačen način, v obliki razstave fotogra-

fij preteklih božičnih zgodb na posebej izdelanih panojih, razstavo pa bomo postavili ob vzpetini v neposredni bližini term. Lesene jaslice in hlevček se že pripravljajo, izdeluje jih naš član Rajko Žebaljec, fotografije za razstavo pa je prispeval Marjan Drolc.

**Razstava bo na ogled
od 24. 12. 2021 do 6. 1. 2022 pri Termah Snovik.
Vabljeni!**

Ustavimo se za trenutek in si vzemimo čas za pogovor in premislek. Naj bo božič tako družinski kot tudi verski praznik, ki poudarja strpnost in razumevanje med ljudmi.

Joži Hribar

Izdelovanje voščilnic

BLAGOSLOV KONJ

Na god svetega Štefana, zavetnika konj, se po starem običaju v Zg. Tuhinju vsako leto po maši pred cerkvijo blagoslovi konje. Lastniki za ta dogodek konje skrtačijo, očistijo in jim namažejo kopita. Živali osedlajo in jih zajahajo, nekateri pa jih vprežejo tudi v lojtrnike ali pa prejke (zapravljivčke). Rejcem duhovnik da tudi blagoslovljeno sol, ki jo doma dajo konjem in še drugim živalim. Dogodek, ki si ga ogledajo številni obiskovalci, organizira Konjerejsko društvo Zg. Tuhinj, k žegnanju pa konje pripeljejo, priženejo ali na njih prihajajo tudi konjerejci iz drugih krajev Tuhinjske doline.

Osebni arhiv Vojko Tonin

KOLEDOVANJE

V dneh pred praznikom Svetih treh kraljev, ki je 6. januarja, koledniki obiskujejo domove. S petjem prinašajo mir in božji blagoslov ter širijo veselo novice o Jezusovem rojstvu. Kolednike na območju župnij Šmartno in Sela lahko pričakujete 26. 12. 2021. Takrat bodo zbirali tudi prostovoljne prispevke za slovenske misijonarje po svetu.

Alenka Juhant

SILVESTROVO IN NOVOLETNO JUTRO

31. december je zadnji dan leta – silvestrovo, ko si ljudje zaželejo srečo. Včasih je bil predvsem drugi sveti večer, ljudje so ga praznovali podobno kot božični večer, danes pa poteka v znamenju bučnih praznovanj. Na novoletno jutro pa prvi obisk glede na stare šege in navade pri hiši ne sme biti ženski, saj so nekoč verjeli, da bi to prineslo nesrečo.

Na novoletno jutro pa prvi obisk glede na stare šege in navade pri hiši ne sme biti ženski, saj so nekoč verjeli, da bi to prineslo nesrečo.

Želje učencev OŠ Šmartno v Tuhinju

VSE DRUŽINE NAJ BODO
NAJ NAJ NAJBOLJŠE NA SVETU.

NAJ BODO VSI LJUDJE ZADOVOLJNI IN SREČNI,
OTROKOM PA NAJ NIKOLI NE BO DOLGČAS.

VESEL BOŽIČ NAJ BO LEP IN SVETLEČ,
NAJ SE IZPOLNIJO VSE ŽELJE.

DA BI PADALE SNEŽINKE IN DA BI SE OTROCI
LAHKO IGRALI NA SNEGU.

DA BI BILI ZDRAVI IN BI LAHKO HODILI V ŠOLO.
NAJ SE EPIDEMIJA COVID 19 HITRO KONČA.

DA BI IMELI STARŠI VELIKO ČASA ZA OTROKE IN
BI PRAZNIKE PREŽIVELI SKUPAJ.

DRAGI UČENCI, STARŠI IN UČITELJI, PRAZNIKE
NE PREŽIVITE SAMI, AMPAK Z VAŠIMI
NAJDRAŽJIMI.

VOŠČIM VAM ČAROBNE BOŽIČNO NOVOLETNE
PRAZNIKE, IMEJTE SE RADI DO VESOLJA.

DAN SAMOSTOJNOSTI

26. december je dan samostojnosti. Leta 1990 smo na ta dan Slovenci na plebiscitu odločili, da želimo živeti v samostojni Sloveniji. Ta dan sicer ne sodi med "stare šege in navade", je pa prav, da spomnimo tudi na to, saj se bo kot takšen tudi ta prenašal iz roda v rod. O prazniku je zapisala **Sara Drolc**:

»Jugoslavije ni več! Zdaj gre za Slovenijo!«¹

OB 30. OBLETNICI PLEBISCITA ZA SAMOSTOJNO IN NEODVISNO DRŽAVO SLOVENIJO

Leta 1990 se je večkrat pojavila ideja o plebiscitu za samostojno Slovenijo. Slovenska javnost je za odločitev o plebiscitu izvedela novembra 1990. Predstavniki vseh parlamentarnih strank so novembra dosegli soglasje o datumu in plebiscitnem vprašanju. Plebiscit so izvedli 23. decembra 1990, na katerem so glasovalci odgovarjali na vprašanje, ali želijo, da postane Slovenija samostojna in neodvisna država ali ne.²

Ob sedmi uri zjutraj so odprli volišča, ljudje so se množično odpravljali glasovat, nekatera manjša volišča so zaprli že dopoldne. Volišča so uradno zaprli ob 19. uri, prvi neuradni rezultati pa so bili znani že ob polnoči.³ Uradni rezultati so bili objavljeni 26. decembra 1990, te je na slavnostni seji predstavil predsednik skupščine France Bučar z naslednjimi besedami: »Ta glasovalni izid mi omogoča, da na temelju 10. člena tega zakona (Zakon o plebiscitu, op. a.) slovesno razglasim pred tem visokim zborom, slovensko in jugoslovansko ter vso svetovno javnostjo, da se je slovenski narod na temelju trajne in neodtujljive pravice do samoodločbe odločil, da Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.«⁴ Plebiscita se je namreč udeležilo 93 odstotkov volilnih upravičencev, od tega je za samostojnost glasovalo 88,2 odstotka volivcev.⁵

V spomin na te dni praznujemo v Sloveniji državni praznik dan samostojnosti in enotnosti.

Po teh dogodkih so stekle priprave na osamosvojitve. Po šestih mesecih je Slovenija 25. junija 1991 razglasila samostojnost.

V turističnemu društvu si prizadevamo, da bi se šege in običaji ohranjali tudi v pisni obliki. Zato vas vabimo, da nam pošljete vaše zapise na elektronski naslov: info@td-tuhinjskadolina.si.

Joži Hribar

Vesele in blagoslovljene božične praznike,
ter obilo zdravja in uspeha v novem letu
2022!

ZALAZNIK S.P.
041/ 869 469

TOPLOTNA ČRPALKA
ZA PRIJETNE ZIMSKE DNI

Želimo vam vroče praznike in srečno 2022!

MITSUBISHI ELECTRIC
TOPLLOTNE ČRPALKE

thermoVOD
Vse za ogrevanje, vodovod in kopalnico

www.thermovod.si

Načrtovani novi izzivi za godbenike

Člani Godbe Tuhinjska dolina smo se celotno jesen intenzivno pripravljali na izvedbo tradicionalnega celovečernega koncerta v telovadnici OŠ Šmartno v Tuhinju. Ker pa zaradi epidemioloških omejitev izvedba koncerta, predvidenega za soboto, 27. 11. 2021, ni bila mogoča, smo se godbeniki odločili, da prilagodimo program ter v sproščenem prazničnem vzdušju posnamemo nekaj skladb. V prazničnih decembrskih dneh vas vljudno vabimo, da spremljate našo Facebook stran, na kateri bomo posnetke objavljali, ter na

tak način dodali naš kamenček v mozaik pri ustvarjanju božičnega vzdušja v Tuhinjski dolini. Zahvalo ob snemanju namenjamo Krajevni skupnosti Šmartno v Tuhinju, ki nam je omogočila snemanje v obnovljenem kulturnem domu, tonskemu mojstru Dominiku Krtu ter video snemalcu Luki Kočarju.

Poleg vaj, nastopov ter koncertne in snemalne dejavnosti, pa se pri godbi ves čas trudimo pridobivati nove člane – tiste, ki že igrajo inštrument in bi se nam pridružili takoj, kot tudi tiste, ki inštrumenta še ne igrajo in bi se ga želeli naučiti. V okviru godbe namreč ves čas organiziramo pouk godbenih inštrumentov. Trenutno poteka predvsem pouk nizkih trobil (bariton, pozavna, tuba) ter klarineta, saj nam teh inštrumentov najbolj primanjkuje. Veseli nas, da se nam je septembra pridružilo 5 novih članov, s čimer se je število članov godbe povzpelo na 28. Pri tem je potrebno omeniti, da se je v petih letih od nastanka godbe, število godbenikov sedaj že skoraj podvojilo.

Ob omenjeni peti obletnici nastanka godbe, bomo spomladi organizirali večjo koncertno prireditev z gosti in prijatelji godbe v prireditvenem šotoru v Termah Snovik, na katero vas že zdaj, kljub temu da točni datum še ni določen, lepo vabimo.

Miha Kosec

Vsi, ki bi si želeli igrati v godbi, že igrate inštrument, ali pa bi se ga radi naučili, ste dobrodošli in nas lahko kontaktirate na:

e-mail: godba.td@gmail.com
tel: 041 352 197

Četrtekovi poletni glasbeni večeri v Termah Snovik

V času trajanja epidemije je bil v poletnih mesecih turistični obisk podeželja tudi v Tuhinjski dolini povečan, saj se turistični tokovi usmerjajo tja, kjer je manj gneče, kjer turisti iščejo stik z naravo, domačnost in varnost. Na terasi Term Snovik smo julijske in avgustovske četrtekove večere obogatili z glasbenim dogajanjem, ki so navdušili tako turiste kot domačine. Prisluhnilo smo lahko mnogim slovenskim uspešnicam, zimzelenim melodijam, pa tudi tujim uspešnicam, zapeli z Evo ter ob prijetnih melodijah poklepetali s

prijatelji, posamezniki pa so se tudi zavrteli. Program, ki ga je organiziralo TD Tuhinjska dolina sta izvajala **Eva in Klemen Leskovec**.

Klarinetistka in vokalistka Eva Leskovec izhaja iz znane glasbene družine Leskovec. Izpopolnjuje se tudi v programu Emars – Master pri prof. Jožetu Kotarju. Igra v Simfoničnem orkestru GŠ Velenje in je leta 2019 nastopila kot solistka. Uči se solopetja pri mag. solopetja Marinki Golob. Na kitari jo je spremljal Klemen Leskovec, organizacijski vodja Godbe Tuhinjska dolina in velik ljubitelj glasbe.

Obiskovalci so bili veseli glasbe v živo, saj si vsi želimo sprostitve, normalnosti in lahkotnih trenutkov.

Joži Hribar

Zagorica 7
1235 Radomlje
Mesnine: 031-884-266
Turistična kmetija:
051-394-483

Želimo vam blagoslovljen božič in srečno 2022!

Prostovoljno delo še vedno živi

V četrtek, 14. oktobra 2021, je v postojnskem hotelu Jama pod okriljem Turistične zveze Slovenije (TZS) potekalo srečanje predstavnikov turističnih društev in zvez Slovenije. Posvet o delovanju, novih pristopih in novih izzivih, ki so pred Turističnimi društvi, je s sproščenim nastopom vodila glavna sekretarka TZS Karmen Burger, pozdravni govor pa je udeležencem srečanja namenil predsednik TZS Pavle Hevka.

Poleg posveta je bilo srečanje namenjeno tudi podelitvi posebnih priznanj za prizadevno prostovoljno delo v turističnih društvih, **med prejemniki priznanj pa sta bila tudi dva člana našega društva, in sicer Manja in Rajko Žebaljec.**

Manja in Rajko Žebaljec sta ustanovna člana Turističnega društva Tuhinjska dolina. Sta nosilca organizacije in izvedbe etnoloških prireditvev, ki sledita lastnim zamislim tudi pri oblikovanju rekvizitov, zbirata etnološko dediščino, ustvarjata prireditve in postavljata sceno, predvsem pa veliko energije vlagata v vključevanje ostalih članov društva. Sta polna idej, s katerimi popestrita prireditve in dogodke. Redno se udeležujeta akcij urejanja in čiščenja okolja, sta med najbolj aktivnimi udeleženci, prevzemata skrb za mobilno prireditveni prostor, kar je pomembna naloga našega društva, in to ne le v času akcij, temveč skozi vse leto.

Svoje prostovoljsko delo opravljata z vso zavzetostjo in zavedanjem, da so naravne danosti in kulturna dediščina namenjene tudi prihodnjim rodovom.

Manja in Rajko sta prijeten dogodek zaključila z besedami, da sta ponosna in vesela, da lahko sodelujeta pri ohranjanju kulturne dediščine in promociji naše doline, da je priznanje odraz skupnega dela in da sta hvaležna vsem, s katerimi že dobrih 15 let soustvarjata zgodbo TD Tuhinjska dolina.

Joži Hribar

Visoko priznanje za domačina Hermana Pančurja iz Zgornjega Tuhinja

V okviru 68. Gostinsko turističnega zbora Slovenije, ki je potekal od 13. do 14. oktobra 2021 v Hotelu Jama v Postojni, je Turistično gostinska zbornica Slovenije podelila **najvišja priznanja zaposlenim v gostinstvu, hotelirstvu in turizmu za posebne dosežke pri delu in za doprinos k dvigu kakovosti storitve.** Strokovna komisija je prepoznala izredne zasluge pri delu na področju turizma in gostinstva in **podelila visoko priznanje natakarku Term Snovik in domačinu iz Zgornjega Tuhinja, Hermanu Pančurju,** ki se že 50 let aktivno udeležuje v gostinstvu in si tudi prizadeva za promocijo eminentnega poklica natakarkarja. Njegovo dolgoletno delo v go-

stinstvu in turizmu je prepoznal **Ivan Hribar, prokurist in idejni vodja razvoja Term Snovik ter predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina.** Pobuda za priznanje je temeljila na strokovnem delu in vzpodbujanju mlajše generacije za poklic natakarkarja, promociji eko sveta Term Snovik in trajnostne destinacije Tuhinjske doline gostom, ki jo Herman Pančur nadgradi še s svojo dobrovoljnostjo in užitek pri delu.

Herman Pančur je v 50 letih dela v strežbi po kriterijih komisije oseba, ki je izkazala nadpovprečno delovno učinkovitost; med gosti je zaslovel po prijaznosti, gostoljubnosti in kakovostno oprave-

vljenem delu; s svojo strokovnostjo in prizadevnostjo je pritegnil še druge, mlajšo generacijo k dobremu delu; z udeleževanjem pri razvoju Tuhinjske doline je pripomogel k povečanju turističnega obiska in zadovoljstva gostov, ki jih je bilo v zadnjih letih kar okoli 40 različnih narodnosti.

Njegovi prvi začetki vajeniške, natakarske šole so povezani z gostilno *Pri Mežnarju* v domačem kraju v Lazah v Tuhinju in tedanjo lastnico Marijo Baloh. Mežnarjeva mama mu je položila na srce: *"Bodi priden in pošten. Vedi, da mora oštarija imeti strop."* Ob redni zaposlitvi na Brniku si je sam služil denar za šolanje in preživetje in uspešno zaključil hotelsko šolo, saj doma ni bilo denarja za šolanje.

Stregel je bivšega jugoslovanskega predsednika Josipa Broza v času njegovega bivanja na Brdu, številne tuje državnike, predsednike vlad, kralje in cesarje ob obiskih na protokolarnih obiskih na Brdu in Bledu.

Danes se kljub upokojitvi še vedno aktivno vključuje v razvoj turizma v Tuhinjski dolini in svoje neprecenljivo znanje in izkušnje še vedno prenaša na mlajšo generacijo in jo navdušuje nad poklicem natakarkarja.

Herman Pančur je sinonim dobrovoljnega natakarkarja, ki s svojim šarmom očara goste, predvsem pa je tudi pravi psiholog, ki opredeli gosta, presodi, kakšne volje je gost, kakšen nivo komunikacije je potreben, da bo gost zadovoljen in se bo rad vračal in tudi ponesel pozitivno mnenje naprej. Sam pravi: *»Od gostov sem vedno znal črpati dobro energijo, kar je bilo dobro zame in za goste, zato sem tako rad opravljal svoje delo!«*

Herman resnično malokrat ostane brez besed, ob prejemu tako visokega priznanja pa je ostal praktično brez besed, bil je presečen nad nepričakovano nagrado. Priznanje mu zelo veliko pomeni, predvsem pa je vesel, da je imel v svoji karieri ob sebi krasne, dobre sodelavce. *»Vedno je pomembna ekipa,«* še doda.

Vesel je bil številnih čestitk ob prejemu priznanja, še posebna zahvala za izrečene čestitke gre županu Občine Kamnik, Mateju Slaparju ter celotni ekipi Term Snovik, s katero je ustvarjal skupne zgodbe v preteklosti in prav tako s trenutno ekipo, v kateri se res odlično počuti, saj je dobra energija in optimizem tisti prav za uspeh.

Stanka Parkelj Rozina

XVI. Kolesarski vzpon Terme Snovik–GTC 902 Črnivec

19. junija 2021 je potekal že 16. kolesarski vzpon Terme Snovik–GTC 902 Črnivec v organizaciji Turističnega društva Tuhinjska dolina. Na štartu v Snoviku se je tokrat zbralo malo manj kolesarjev kot običajno, bili pa so zadovoljni, da je bila tekma sploh organizirana, saj je bilo v tem času zaradi epidemioloških razmer tekem zelo malo. Odrasli tekmovalci so se pomerili na 10-kilometrskem vzponu s cca. 400 m višinske razlike. Otroška proga je potekala po okolici Terme Snovik in je bila krožna. Starejši dečki in deklice so vozili 4 km oz. 2 kroga, mlajši dečki in deklice pa en krog oz. 2 km.

Absolutni zmagovalci v moški kategoriji so bili:

1. mesto: Boštjan Hribovšek (Calcit Bike Team) s časom 0:27:05

2. mesto: Blaž Dragar (Energija Team.com) s časom 0:27:09

3. mesto: Gal Pavlič (Calcit Bike Team) s časom 0:27:33

Absolutne zmagovalke v ženski kategoriji:

mesto: Špela Škrajnar (Ganesha Team) s časom 0:36:27

mesto: Katja Šporar (Trident raqcing Team e.V) s časom 0:37:04

mesto: Matejka Prešeren (KK Završnica) s časom 0:47:05

Medalje sta podelila Ivan Hribar, predsednik Turističnega društva Tuhinjska dolina in Franci Kramar, vodja športa na Zavodu za turizem in šport Kamnik. Vsi tekmovalci so prejeli spominsko majico, celodnevno vstopnico za kopanje v Termah Snovik, malico in pijačo. Prvi trije v vsaki kategoriji so prejeli medalje. Absolutno prvi trije pa še denarne nagrade: prvouvrščeni 150,00 €, drugouvrščeni 100,00 € in tretjevrščeni 50,00 €.

Sodelujoče je obiskal in jim čestital tudi palček Snoviček. Zahvaljujemo se tudi vsem sponzorjem, ki so s svojim prispevkom pomagali, da je prireditev lepo uspela.

Vsem tekmovalcem čestitamo, predvsem pa jim v prihodnje želimo še veliko kolesarskih obratov, saj tako krepijo svoj športni duh in predvsem svoje zdravje.

Pavla Tomec

Srečanje OO SDS Gorenjske regije

V soboto, 4. septembra 2021, je v Snoviku potekalo srečanje Občinskih odborov Slovenske demokratske stranke Gorenjske regije, ki se ga je udeležilo več kot 470 ljudi.

Uvodoma je zbrane nagovoril gostitelj srečanja predsednik Občinskega odbora SDS Kamnik, Jože Mežan. Dotaknil se je zgodovine SDS in se zahvalil vsem članom in članicam, ki gradijo stranko že

več kot 32 let.

Sledil je nagovor predsednika Turističnega društva Tuhinjska dolina ter idejnega vodja in prokurista Terme Snovik, Ivana Hribarja, ki je še posebej izpostavil pomoč vlade s turističnimi boni.

Gost srečanja je bil tudi župan Matej Slapar, ki se je aktualni vladi zahvalil za zavedanje pomembnosti vlaganja v razvoj občin in lokalne samouprave, saj se prejšnje žal tega niso. Izrazil je zadovoljstvo, da ima Slovenija po dolgem času najnižjo brezposelnost in najvišjo gospodarsko rast.

Nato je zbrane nagovoril predsednik Gorenjske regijske koordinacije in državni svetnik, Bogomir Vnučec, in spodbudil k udeležbi na volitvah, ki bodo sledile v prihodnjem letu.

V imenu podmladka sta zbrane nagovorila podpredsednika Slovenske demokratske mladine, Simona Purkat in Andrej Hoivik, ki sta mlade spodbudila k večji aktivnosti za skupno dobro.

Evropska poslanka in podpredsednica Slovenske demokratske stranke, Romana Tomc, je izpostavila, da moramo zagotavljati zdravstveno varnost in oskrbo pred COVID-om ter spodbuditi gospodarsko okrevanje po pandemiji. Slovenija je med vsemi državami članicami EU v obdobju pandemije zabeležila eno izmed rekordnih gospodarskih rasti v zadnjem času. Poudarila je medijsko spregledanost vseh pozitivnih stvari, ki jih počne ta vlada.

Aleš Hojs je v nagovoru obudil lepe spomine na Kamnik, kjer je tudi sam kandidiral za Državni zbor.

Na kratko so se predstavili kandidati za naslednje volitve v Državni zbor, med njimi tudi **domačinka Nežka Zalaznik Poljanšek, ki je še posebej izpostavila zavzemanje za vrednote, kot so družina, domovina, vera, običaji in kultura ter spodbudila mlade k sodelovanju.**

Kot osrednji govornik srečanja je nastopil predsednik SDS in predsednik Vlade RS, Janez Janša. Spregovoril je o prihodnjih državnoborskih volitvah, ko se bo odločalo o dilemi med razvojem in nerazvojem; ali bomo gradili nove šole, vrtce, športne dvorane, negovalne bolnišnice, domove za starejše. Na področju politike se bo odločalo med ustavno demokracijo in levim fašizmom, ki se vse bolj razrašča in si nasilno prisvaja vse več javnega prostora. Naslednje volitve bodo odločanje med tistimi, ki trdno stojijo na branikih slovenske ustavne demokracije in tistimi, ki bi porušili parla-

mentarno demokracijo in ki pravijo, da bodo Slovenijo popeljali iz evro območja in NATO. To so zametki levega fašizma in temu se je potrebno upreti.

Srečanje je popestril glasbeno kulturni program – zapela in zaigrala sta izjemna zakonca Andreja Zakonjšek Krt in Primož Krt, o lepotah Tuhinjske doline je prepeval moški pevski zbor Ljudski pevci iz Tuhinjske doline, za veselo vzdušje pa je skrbel odlični ansambel Domačini.

Jože Mežan

Etnološka prireditev Domači vrt nekoč in danes

Prvo septembrsko nedeljo, 5. septembra 2021, se je v mobilnem prireditvenem prostoru pri Termah Snovik odvijala 16. etnološka prireditev, ki so jo pripravili člani Turističnega društva Tuhinjska dolina.

V prijetno nedeljsko popoldne je obiskovalce popeljala Godba Tuhinjska dolina, rdečo nit prireditve je kot velikokrat doslej spretno prepletala Manja Žebaljec. Osrednja tema letošnje prireditve, Domači vrt nekoč in danes, je bila naključno izbrana ravno v mednarodnem letu sadja in zelenjave.

Najprej je vse obiskovalce pozdravil predsednik Turističnega

društva Tuhinjska dolina Ivan Hribar, potem je zbrane nagovoril poslanec evropskega parlamenta, nekdanji kmetijski minister, velik ljubitelj narave in domače zemlje, Franc Bogovič. Župan Občine Kamnik, Matej Slapar, se je zahvalil društvu za ves trud pri izvedbi prireditve in pripisal velik pomen lokalno pridelani hrani.

Po uradnem delu so bile oči uprte v lepo ograjen vrtnič, ki ga je izvrstno zasadil Rajko Žebaljec. Mama Iva in ata Srečo Bajde sta se

sprehodila skozi zelenjavni "garkelj", v katerem ni manjkalo nekaj osnovnih zelišč in seveda rož. Veliko zanimivega in uporabnega znanja o zdravnih zeliščih je z veseljem podelila Angelca Jagodic, pokazala je razliko med ameriško in navadno rozgo, poudarila, kateri čajček bo pravi za odpravo raznovrstnih težav. Stročnice so

včasih naložili v košare. Raznovrstne lično ročno izdelane košare nam je prikazala Ema Gregorčič in orisala širok nabor različnih košar. Skrbne gospodinjne Nada Drolc in Dragica Jagodic sta poskrbeli za kulinarčni del in pripravili okusne jedi z uporabo zelenjave in

zelišč iz domačega vrta.

Na mizi so bile predstavljene jedi nekoč in danes. Članice rokodelske sekcije so izvedle delavnice na temo predelave in uporabe zelenjave in uporabe zelišč ter predstavile izdelavo naravne kozmetike.

Vrtnarstvo Bohinc iz Šmarce je obiskovalce seznanilo z možnostjo zasaditve vrtov v septembru, kaj in kdaj se seje, da je najboljši pri-

delek, kako ravnati z zemljo in gnojenjem ter kakšne so priprave v vrtu za pomlad. Veliko pozornosti so vzbujale vedno bolj popularne visoke grede. Matevž Hribar je spregovoril o najboljšem lesu za izdelavo visokih gred, sestavi, zasaditvi, kompostnikih, rastlinjakih, ustreznosti glede na raznovrstne vremenske nevarnosti.

Za kulturno popestritev celotnega dogajanja so poskrbele ljudske pevke Predice, ki jih je spremljal muzikant s harmoniko Jože Jagodic. Prireditev so obogatili Ljudski pevci iz Tuhinjske doline. Za uho prijetne so bile viže, ki jih je iz harmonike zvonila Anica Humar. Da je društvu mar za lep izgled celotne Tuhinjske doline, dokazuje podelitev nagrad trem "cvetočim gospodinjam", ki so zmagale v izboru najlepših balkonov.

Nagrade je podelila sekcija za urejenost Tuhinjske doline, ki deluje v okviru društva.

Na koncu so sledile zahvale Občini Kamnik in sponzorjem, ki so prispevali svoj del. Prireditev so zaključili s sloganom "Naše nam paše", kot vodilo pri pridelavi in predelavi domače zelenjave in pri ohranjanju tradicije zelenjavnega vrta.

Godba Tuhinjska dolina je sklenila etnološko prireditev. Obiskovalci so imeli možnost nakupa domačih pridelkov na stojnicah. Svojo srečo so lahko lovili na srečelovu. Sledil je družabni del ob upoštevanju navodil NIJZ. Bilo nam je "fajn", če ne verjamete, pridite in se prepričajte naslednje leto.

Zapisa Ivi Bajde

Ustvarjalni sredini popoldnevi v Termah Snovik

Na pobudo Turističnega društva Tuhinjska dolina smo ob sredah v juliju in avgustu članice rokodelske sekcije izvedle osem delavnic na terasi Term Snovik.

Namen je bil popestriti in vsebinsko obogatiti sredine popoldneve gostom term in zunanjim obiskovalcem, jih vzpodbuditi k preživljanju počitnic v ustvarjalnem vzdušju, pridobiti nova znanja in spretnosti ali pa jih ohranjati.

In kaj smo delali? Izbor je bil silno raznolik: dvakrat smo izdelovali zapestnice, enkrat zapestnice prijateljstva iz vrvi v makrame tehniki, drugič pa iz SNTNTN-ov (to so odpirala iz pločevink). Obe delavnici sta bili dobro obiskani in udeleženci so bili presenečeni, iz česa vse je mogoče narediti lep izdelek. Eno od sredinih delavnic smo posvetili spoznavanju tkanja, eno izdelavi slovenskega šopka iz krep papirja, ki je vseboval tri cvetlice, in sicer mak, plavico in planiko. Vse pa je vodja delavnice povezala v šopek in dodala klasje. Ker je poletje radodarno z zelišči, smo jim namenili tudi eno avgu-

stovsko delavnico. Nakit smo ustvarjali tudi na zadnji delavnici – iz hama perlic smo izdelali obesek in ga nanizali na vrstico za nošenje okoli vratu. Pa še ene uspešne delavnice ne smemo pozabiti omeniti – izdelovanje košaric. Vsi udeleženci so zavzeto prepletali ratan, pa ga spet "parali" in začinjali znova.

Vsakič je ura in pol minila prehitro. Voditeljice delavnic Marjana, Emi, Zdenka, Dragica, Darja in Vanda (ob pomoči Brigite in Irene) smo ugotovljale, da je bila spretnost in vztrajnost večine udeležencev zelo dobra, nič manj pa niso bile pridne njihove mamice in na eni delavnici tudi moški predstavnik. Izdelki, ki so jih udeleženci odnesli domov, so bili lep spomin na del počitnic.

Na vsaki delavnici je bila ena od rokodelk organizatorica in glavna izvajalka (poskrbela je tudi za material), za ustvarjanje delovnega vzdušja pa se ji je vsakič pridružila še kakšna rokodelka.

V naslednjem poletju si ponovno želimo navduševati vse, ki jih zanima ročno delo in ustvarjanje.

Vanda Mačkovšek

Prikaz košnje po starem

V soboto, 3. julija 2021, so v zgodnjih jutranjih urah v apartmajskem naselju Term Snovik člani Turističnega društva Tuhinjska dolina v sodelovanju s Termami Snovik pripravili prikaz košnje po starem. Prireditev je postala tradicionalna, saj je že sedmo leto zapored prva julijska sobota namenjena prikazu tega opravila.

Na ta način želijo obuditi spomin na eno izmed starodavnih kmečkih opravil, ki se v današnjem času umika sodobnemu načinu košnje in počasi tone v pozabo.

S košnjo so začeli ob 6. uri zjutraj.

Po starem običaju so najprej srknili požirek žganega, nato pa zavihneli ostre kose. Niso pa se izkazali le s košnjo, ampak tudi s tem, da je znal vsak svojo koso tudi sklepati in nabrusiti. Tokrat je sodelovalo enajst koscev. Po končanem delu se je širil prijeten vonj sveže pokošene trave, kosci pa so se okrepčali z okusno malico, ki so jo pripravili v Termah Snovik. Za jutranjo malico, vmesno okrepčilo in slastno sladico na koncu pa je poskrbela Manja Žebaljec iz Turističnega društva Tuhinjska dolina.

Pavla Tomec

Pohod na Menino planino

Tretjo soboto v septembru, 18. septembra 2021, (namesto tretje nedelje, ker je bilo napovedano slabo vreme) je sekcija za pohodništvo v okviru Turističnega društva Tuhinjska dolina organizirala pohod oziroma celodnevno ekskurzijo na Vivodnik in Menino planino. Menina planina je prostrana kraška planota na nadmorski višini med 1200 in 1500 m. Udeleženci pohoda smo si ogledali značilne kraške površinske oblike: kraška brezna, vrtače in kotličce.

Pot nas je vodila na najvišji vrh Menine planine Vivodnik, kjer je tudi razgledni stolp, do Doma na Menini planini, jezera Biba in jame Jespa, ki sta zavarovana kot naravna spomenika. Nekateri smo vso pot prehodili, drugi so se na planino pripeljali in se nam pridružili na cilju, pod toplarjem.

Poskrbljeno je bilo tudi za prehrano: za malico obara pri koči pri Ivanu, ob zaključku našega skupnega druženja pa jagenjček izpod peke pod Hribarjevimi toplarjem.

Kar nekaj članov se je odločilo, da bo tudi povratek v dolino opravilo peš, za druge je bil organiziran prevoz do Snovika. Članom društva so se pridružili tudi turisti, dva celo iz Beograda. Skupaj smo preživeli prijeten dan in si obljubili, da se drugo leto znova preizkusimo.

Olga Drolc

Športno in kulturno društvo Sela

V letu 2021 je društvo ŠKD Sela kljub koronsko obarvanemu času izvedlo nekaj kulturnih dogodkov. Med njimi je zagotovo tudi Ex Tempore 2021, ki ga je društvo izvedlo v Lovskem domu Sela. Na dogodek se je prijavilo 19 slikarjev, ki so ustvarjali ob tematiki Nage babe. Nastale so umetnine, med katerimi je strokovna žirija izbrala najboljšo, in sicer je bila tokrat to slika Gozdarka, ki jo je ustvaril Jože Potokar.

Prav tako smo na srečanje povabili člane dramskih skupin Tuhinjske doline, kjer smo ob druženju in pogovoru izmenjali stališča, mnenja in načrte za prihodnost.

Julija pa smo obiskali priljubljenega župnika Martina Goloba v Grosupljem. Tja smo se podali peš in tako izpolnili obljubo, ki smo mu jo dali lansko leto, ko smo se z njim srečali v Bohinju. Pohoda se je udeležilo 20 pohodnikov in prav vsi so bili zelo veseli in navdušeni nad sprejemom pri gospodu Martinu Golobu.

Medijsko zelo odmevno pa je bilo tudi sodelovanje društva na dogodku Od Avsenika do Slaka, kjer so se Legende na mopedih odpravili po poti od Avsenika v Begunjah do Slaka v Mirni. Pot je trajala dva dni. Mopedisti so opravili zelo zanimiva srečanja s potomci glasbene legende Slavka Avsenika v Begunjah, spomnili so se legendarnih fantov s Praprotna, ki so Lojzeta Slaka spremljali dolga leta na njegovi glasbeni poti, ki je vsem Slovincem zelo dobro znana. Pot se je zaključila v Podčetrtku, kjer je glavni pobudnik in organizator, Nejc Štrajhar, uredil spominsko sobo posvečeno Lojzetu Slaku.

Prav tako smo se v društvu odločili da ob peti obletnici delovanja društva, posnamemo kratek dokumentarni film, ki zajema pregled dosedanjega dela in je javno dostopen na YouTube kanalu. Drugi del filma, ki še nastaja, pa bo namenjen zgodovinskemu pregledu našega zanimivega kraja. Vanj smo vključili tudi ljudi. Posamezni-

ke, ki so na Selih in okolici ustvarjali in oblikovali kulturni, športni in družabni utrip okolja. Zelo smo ponosni na to, da smo izdelali kronološki in zgodovinski pregled dogajanja v kraju in z veseljem ju bomo predstavili krajanom in vsej zainteresirani publiki, ko nam bodo epidemiološke razmere to dovoljevale.

Zahvaljujemo se vsem, ki so bili pri dokumentarcu pripravljeni sodelovati in so podali izjavo ali prispevali objavo.

Nataša Pivec

Cvetoča jesen 2021

Turistično društvo Tuhinjska dolina je 31. 10. 2021 organiziralo prireditev Cvetoča jesen - razstavo rož iz krep papirja, ki smo jo pripravile članice rokodelske sekcije. Naša ustvarjalna spretnost in vztrajnost se je kazala v pestrosti izdelovanja papirnatega cvetja različnih oblik in barv ter ostalih izdelkov.

Ljudje so že od nekdaj želeli izpostaviti posebne dogodke, (praznike, poroke, pogrebe,...), kraje (znamenja, kapele, cerkve, bogkov kot) in stvari (butarice, predmete).

V ta namen so pomembnost poudarjali z okraševanjem z rožami, izdelanimi iz krep papirja. Papirnato oz. suho cvetje iz krep papirja so velikokrat povoskali, da je so podaljšali obstojnost. Papirnato in suho cvetje se je v slovenskem prostoru pojavilo v prvi polovici 19. stoletja, predvsem v mestih. Posnemanje izdelovanja papirnatega cvetja se je iz mest kasneje preneslo na podeželje, kjer se je tudi ohranilo individualno vse do danes. Sprva je bilo izdelovanje papirnatih rož iz krep papirja obrtniško delo in za nekatere tudi edini vir dohodka, kasneje se je ohranilo kot ljubiteljsko ohranjanje dediščine oz. ljudsko izročilo, danes pa se lahko vrednoti kot rokodelska umetnost.

Članice rokodelske sekcije smo pripravile tudi delavnici za izdelavo rož za odrasle in otroke. Namen delavnic je bilo ohranjanje kulturne dediščine naših prednikov in prenašanje znanja na mlajše generacije. Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili in se naučili izdelati različne rožice. Vsi so bili navdušeni nad spretnostmi, ki so jih osvojili. Na razstavo smo se pripravljale na tedenskih delavnicah, kjer smo izdelovale različne rože. Rokodelke smo se med seboj

dogovorile, kaj bo katera pripravila za razstavo, tako da so priprave potekale brez težav.

Sam pričetek prireditve je bil lep, najprej sta obiskovalce in razstavljalce pozdravila predsednik društva Ivan Hribar in župan Občine Kamnik Matej Slapar, prireditev pa je povezovala Manja Žebaljec. Program so popestrile tudi Ljudske pevke Taščice iz Vojnika. S svojimi pesmimi so se čudovito vključile v razstavo, saj so prepevale o rdečih nageljnih in belih lilijah.

Poleg članic rokodelske sekcije Turističnega društva Tuhinjska dolina so se povabilu odzvala številna društva in posamezniki, ki so razstavo obogatili s svojimi prečudovitimi izdelki. Tako so obiskovalci lahko kupili tudi sir, olje, izdelke iz lesa (suha roba) ... Nekaterim posameznikom je bolezen onemogočila, da bi se razstave udeležili osebno, vendar so se potrudili in svoje izdelke dostavili za razstavo.

V popoldanskih urah so prireditev s svojo pesmijo popestrili tudi Ljudski pevci Iz Tuhinjske doline, ki so prepevali o rožah. Na odru so se jim pridružile tudi Ljudske pevke Taščice in skupaj so zapeli nekaj ljudskih pesmi.

Vzdušje je bilo kljub skromni udeležbi prijetno. Upam pa, da bo drugo leto boljše, da se bo epidemija umirila in da bomo lahko bolj svobodno zadihali.

Vsem, ki ste se trudili za to prireditev, »ISKRENA HVALA«.

Dragica Jagodic

Nova počivališča ob tematskih poteh

Turistično društvo Tuhinjska dolina aktivno sodeluje pri razvoju turizma v dolini, vodi najrazličnejše aktivnosti pri urejanju okolja, skrbi za razvoj in vzdrževanje tematskih poti, organizira in sodeluje pri oblikovanju turističnih prireditev z etnološkimi in drugimi značilnostmi ter vsebinami ter ustvarja turistično vzdušje v dolini.

Iskreno se zahvaljujemo lastnikom zemljišč, in sicer Tonetu Maliju iz Znojil, Silvu Osolniku iz Snovika, Igorju in Janji Urankar iz Snovika za odstop zemljišča; Termam Snovik ter članom društva pa za opravljeno delo.

Ivan Hribar

Na podlagi zbiranja informacij o zadovoljstvu turistov v naši dolini in ob njihovih pobudah smo v letošnjem letu v sodelovanju z Občino Kamnik postavili pet počivališč, saj pohodništvo postaja trend rekreacije občanov in eden izmed pomembnejših turističnih produktov. Zato smo ob tematskih poteh postavili pet ustreznih počivališč, kjer se pohodniki spočijejo, sprostijo in uživajo ob čudovitih razgledih.

NAPOVED DOGODKOV

v organizaciji Turističnega društva
Tuhinjska dolina

24. 12. 2021 – 6. 1. 2022

Razstava Božična zgodba pri Termah Snovik

17. 1. – 16. 2. 2022

Drсанje v pokritem prireditvenem prostoru

27. 2. 2021

Pustovanju za otroke in odrasle

3. 4. 2022

Velikonočni sejem

MOBILNI PRIREDITVENI PROSTOR

TD Tuhinjska dolina omogoča najem šotora za posebna doživetja in dogodke, kot so sejmi, zabavne, kulturne in ostale prireditve, koncerti, različne zasebne zabave in praznovanja ter poslovni dogodki.

Šotor je lociran v Snoviku, nasproti Term Snovik.
V šotoru je urejena vsa potrebna infrastruktura.
Velikost šotora je 600 m², lahko najamete le del šotora.

Cena najema za osebna praznovanja znaša 1,00 EUR/m² z DDV
Cena najema za dogodke in prireditve znaša 2,00 EUR/m² z DDV

Cene veljajo za kraje Tuhinjske doline.

Glede dogovora o najemu šotora smo dosegljivi na tel. številki 041 633 779 oz. prek elektronskega naslova info@td-tuhinjskadolina.si.

Vaše prireditve, dogodke lahko dopolnite z gostinstvo, animacijsko in nastanitveno ponudbo Term Snovik. Več informacij o tem na: <https://www.term-snovik.si/sl/organizacija-dogodkov> (kontakt: Janez Pušnik, tel.: 051 410 775).

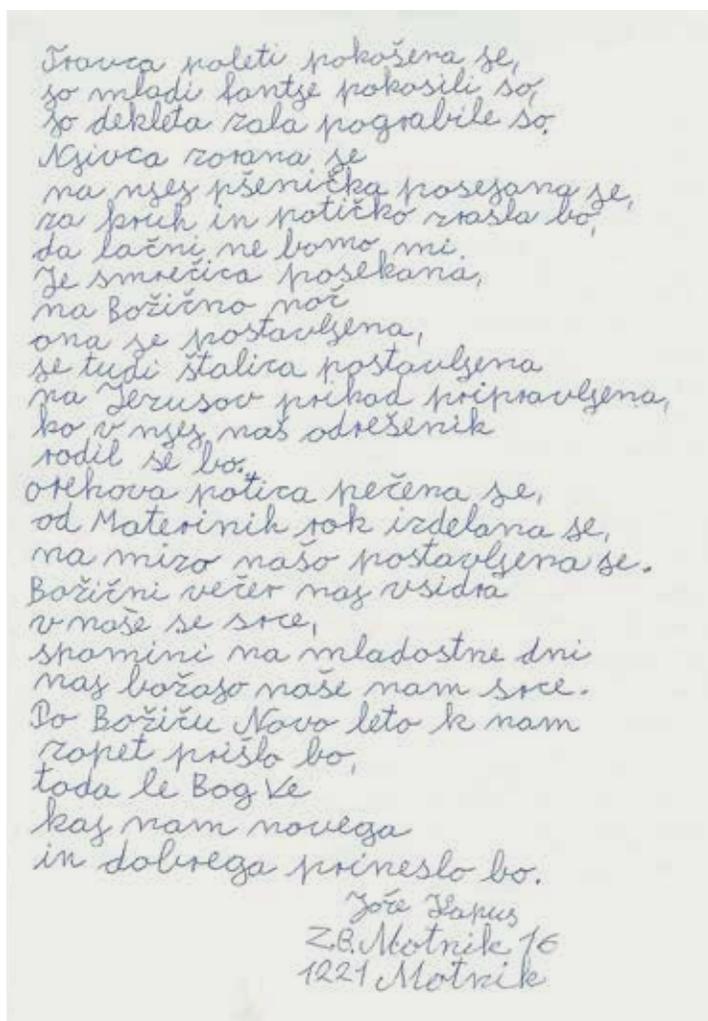
Jože Kapus

Vse v življenju se zgodi z razlogom.
Zavedati se je potrebno lepih stvari,
saj življenje potrebuje spomine.

Jože Kapus se je rodil 16. 3. 1954 leta v Zgornjem Motniku 16, po domače pri »Šimnovčevih«. Bil je najstarejši od treh otrok in s starši je obdeloval zemljo na zahtevni kmetiji, kjer so imeli tudi do 15 glav živine. Šolo je obiskoval v Motniku. Star je bil le 16 let, ko je zbolel za kostno tuberkulozo in skoraj leto dni preživel v bolnišnici in nato 10 let, torej v najlepših mladostnih letih, hodil z berglami. Življenje je teklo naprej in po smrti očeta sta z mamo, ki je bila zelo skrbna, ljubeča in mu je nudila oporo in bila njegova največja zaupnica, kar nekaj let kmetovala sama. Skromen in pošten, kakršen je, je že zelo zgodaj ugotovil, da je pogoj za bogatenje besednega zaklada branje. Tako je, kot njegov oče, zelo rad bral, pogosto pozno v noč. Njegov vzornik je bil stric, ki mu pisana beseda ni bila tuja. Že zgodaj ga je njegov notranji glas opozoril, naj se opogumi. Besede so potrka- le na njegova vrata in vstopile v njegovo dušo. Začel je s pisanjem pesmi z različno tematiko, in sicer o kmečkem delu, praznikih, lepotah domovine, življenju, smrti, naravi, ... Piše zjutraj, zvečer, tudi ponoči in včasih se mu utrne misel v hlevu, kjer ob poslušanju radia poskrbi za svoje živali. Želi si, da bi njegove napisane pesmi, prepevali ansambli. Zbranih ima že okrog 100 do 150 pesmi, ki so zapisane v zvezkih, na listih, marsikatera še v mislih in čaka na zapis. Nekaj je bilo objavljenih že v Motniških novicah, glasilo KS Motnik.

Po smrti mame je ostal na kmetiji sam in ker samota ubija človeka, si je Jože našel življenjsko sopotnico in skupaj živita na Šimnovčevi domačiji. Jože odgovorno vsak dan poskrbi za živali in kmetijo. V prostem času pa piše pesmi za dušo in ljudi ter s tem sebi in drugim pričara kakšen lep trenutek. Jože, delaj majhne stvari z ljubeznijo in stopaj po poti svojih sanj!

Vida Kovačič

PROSTA DELOVNA MESTA

V najvišje ležečih slovenskih termah v kolektiv vabimo nove sodelavce:

- Natarjarja/ico za redno delo v strežbi
- Kreativne, iznajdljive in prijetne animatorje/ke za študentsko delo za izvajanje animacijskih aktivnosti po programu

Lokacija dela:

Terme Snovik, Snovik 7, 1219 Laze v Tuhinju.

Kontaktni podatki za dodatne informacije in prijave na telefonski številki **01 83 44 100** ali na elektronskem naslovu zaposlitev@terme-snovik.si in dogovorili se bomo za spoznavno srečanje.

Vabljeni, da se nam pridružite v Snoviku in soustvarjate turistično ponudbo termalnih doživetij skupaj z nami.

Terme Snovik – Kamnik, d.o.o.,
Molkova pot 5, 1241 Kamnik
www.terme-snovik.si

*Vesele božične praznike in srečno
Novo leto 2022*

**Gostilna
pri
Čibru**
 Gostilna s tradicijo
 Matjaž Albič s.p. | Potok 9, 1219 Laze v Tuhinju | Tel.: 031 877 769
Vablejni, da nas obiščite v naslednjem letu!

ZARJAKOVIS

z energijo narave

Zarja Kovic d. o. o., Kamnik, podjetje za strojne, kovinske, plinske in elektro inštalacije, energetske sisteme in inženiring praznuje 60-letnico od ustanovitve podjetja Zarja in 30. obletnico podjetja Zarja Kovic.

Zarja Kovic je v torek, 14. decembra 2021, ob 14. uri, v novi dvorani Tuhinjka v Termah Snovik, praznovala visoko obletnico skupaj, a

varno narazen, s svojimi soobčani, županom, direktorico občinske uprave, zaposlenimi, nekdanjimi zaposlenimi, poslovnimi partnerji, prijatelji in novinarji.

Počastitev obletnice je namenila poudarku pogleda naprej v svoji viziji, imenovani Z energijo narave. Poklon izpostavljenim mejnikom razvoja dolgoletne prehojene poti je bil namenjen predvsem zahvali vsem, ki so kakorkoli bili in so še povezani z Zarjo in Zarjo Kovic, za vse njihove smeje in vizionarske korake, za vse uspešno, dobro, odlično doseženo na tej poti, ki jim je bila včasih tudi nenaklonjena in bi bila skoraj usodna. Iz te tradicije danes podjetje Zarja Kovic črpa energijo in prepričanje, da je pot v prihodnost z energijo narave edina prava.

Direktor Zarje Kovic, inženir Ivan Hribar je predstavil delovanje podjetja Zarje Kovic z naslovom Z ENERGIJO NARAVE SKOZI MEJNIKE IN PERSPEKTIVE NAŠEGA PODJETJA:

ZARJA, ROJENA V KAMNIKU LETA 1961, ZAŽARI

Pisalo se je leto 1961, ko je v mestu Kamnik, ki nudi pogled na kamniške planine, začelo delovati obrtno in montažno podjetje, za katerega so izbrali pomenljivo ime Zarja. Podjetje je nastalo ob združitvi občinske komunale in podjetja Alprem in je obsegalo elektro delavnice, strojne inštalacije, pleskarstvo in steklarstvo, prostori pa so bili razpršeni po vsem mestu. Prvi direktor Zarje je bil Oskar Grzinčič, nasledil ga je Edvard Peternel. Leta 1973 je podjetje pridobilo svoje prostore v Mekinjah in je delovalo v treh enotah: DE Elektro, DE Instalacije in DE Plesk. Poslovanje Zarje je bilo že v tem času zelo dinamično in zahtevno. Nenehno se je bilo potrebno prilagajati dinamiki del na gradbiščih, zato se je vodstvo usmerilo v razvoj močne proizvodne dejavnosti kovinskih elementov, ki je potekala v ključavničarski in stolarski delavnici, delavnici za proizvodnjo klimatskih naprav in prezračevalnih naprav za piščančje farme, Elektro enota je razvijala protipožarne in protivlomne naprave, enota Instalacije pa hladilne naprave Howden.

Kompleksna in izrazito dinamična dejavnost je nujno vključevala prilagoditve dela in reorganizacijo podjetja. Leta 1988 so tako nastali tri delovne enote: DE Montaža, DE Elektronika in DE Delavnice. Zarjo so kasneje vodili še Drago Kesič, Franc Lavrič, Ivan Zrimšek in Matjaž Verbole. Pečat je razvoju v Zarji vtisnil vodja DE Elektro Beno Sitar s svojo tankočutno podjetnostjo in kontinuiranim delovanjem.

Celovito reorganizacijo in ustanovitev družb Zarja Elektronika, d. d., Zarja Kovic, d. d. in Zarja Montaža, d. d. je prelomnega leta 1991, ko je Slovenija postala samostojna, izpeljal Matjaž Verbole.

ZARJA, KAMNIŠKI INKUBATOR KADRA OBRTHNIH IN TEHNIČNO TEHNOLOŠKIH STROK, PREDSTAVLJA SVETEL POGLED V PRIHODNOST

Kamniška Zarja je omogočila kakovostno uresničitev izobraževalne in poklicne poti mnogim mladim, ki so se odločili za poklice različnih strok in se kasneje zaposlili na enem od delovnih mest, ki jih je ponujalo podjetje. Lahko bi rekli, da je bila Zarja kamniški, pa tudi slovenski inkubator razvoja in vzgoje poklicnih skupin instalaterjev, kovinarjev, steklarjev in pleskarjev, ki je nudil dobro podlago in odlične primere dobre prakse za rast ter plemenitenje za nova znanja strokovnjakov in nove posle.

V najintenzivnejših letih je podjetje štipendiralo kar 40 dijakov oz. študentov. Dobro strokovno usposobljeni kadri so bili zelo dobrodošli sodelavci v kamniško-domžalskih podjetjih ter ustanovah kot vzdrževalci in hišniki, mnogi pa so odšli na samostojno poslovno pot.

ZARJA KOVIS, POGLED V TRANZICIJI NA POLJE PRILožNOSTI

Zarja Kovic d. d. je bila ustanovljena 1. novembra 1991 v času tranzicije. Devetdeseta leta so bila poslovno težka in neusmiljena. Večji del poslovne dejavnosti se je v celoti zrušil. Pomembno priložnost je v tistem času prinesla možnost sodelovanja z Nemčijo, vendar je bilo potrebno iskati še dolgotrajnejše rešitve.

Nadaljnjo pot smo gradili na podlagi izkušenj in modrosti tradicije, znanja in dela. Upoštevali smo naravo naše dejavnosti in stavili prav vse na čutenje našega poslanstva ter na vizijo, ki se je kazala skozi priložnosti: odločili smo se izhajati iz upoštevanja najsodobnejših tehnično-tehnoloških dosežkov, delovati na poljih učinkovitejših energetskih sistemov, racionalnega financiranja investicij, cenejšega ogrevanja, čim manjše odvisnosti od zunanjih energetskih virov, z roko v roki z naravo, kar pomeni čim manjši vpliv na ogrožanje okolja.

Naše poslanstvo je tako v letu 1996 dobilo pečat: izvajanje energetsko učinkovitih projektov in okolju prijaznih tehnologij na področju energetskih sistemov, inženiring, svetovanje, projektiranje in proizvodne dejavnosti. Pot je bila prava in cilj znan. V letu 2011 smo ob 20-letnici registrirali svojo novo blagovno znamko: Zarja Kovic-z energijo narave.

PROJEKTI Z ENERGIJO NARAVE ZAČNEJO UVRŠČATI ZARJO KOVIS PRED DRUGE KONKURENTE

Stavili smo na energijo narave, termalno vodo, sonce in biomaso. Postavitev prvega bazena leta 1994 v Snoviku je pomenila temelj razvoja največjega celostnega energetskega projekta, projekta Term Snovik. Odlikujejo ga naša inovativnost, strokovnost, znanje, odličnost, predanost, predvsem pa skrben odnos do neokrnjene narave in dosledno uresničevanje trajnostne zaveze okolja in naše dežele. Sledeč viziji smo uvajali sodobne energetske tehnologije za učinkovito rabo in obnovljive vire energije pri segrevanju/hlajenju celotnega kompleksa Term Snovik. Za projekt Eko Term Snovik smo prejeli vrsto priznanj na državnem in mednarodnem nivoju.

Projekt Terme Snovik je naš poligon. Zasnovali smo ga sami, ga vodili v vseh fazah, od prvega posega, preko vseh izvedb do celovitega vodenja. Pri njem je najbolj pomembno to, da ves čas – 24 ur/365 dni natančno spremljamo, merimo, nadzorujemo in upravljamo ves sistem. V času nedejavnosti zaradi epidemije se je to pokazalo kot izjemna prednost, saj smo imeli popoln nadzor tudi nad stroški ter vpliv na njih v tankočutni optimalizaciji.

In kar najbolj izpostavlja naš položaj med konkurenti, je prav naš celovit pristop načrtovanja, izgradnje in upravljanja vseh energetskih sistemov ogrevanja. Z nenehnim sodelovanjem, delom in upravljanjem pri vsakem novem projektu odkrivamo tudi povezavo z okoljem in sovlive, jih preučimo, pridemo do novih spoznanj, oblikujemo nova znanja ter ugotovitve upoštevamo pri načrtovanju in izvedbi naslednjega projekta.

Naročniki se odločajo za nas prav zaradi načrtnega in preverjenega delovanja. Na ogled in predstavitve našega sistema daljinskega ogrevanja na biomaso so prihajale številne skupnosti in na podlagi vidnega sprejemala odločitev sodelovanja z nami.

INOVACIJE V ZARJI KOVIS SO STALNICA

Odlika našega »know howa« je, da so potencialni investitorji, naročniki in njihovi zaposleni razumeli, v čem so konkretne prednosti njihovega projekta in kako bo projekt deloval. Spremljali so tudi našo postavitve mreže pridobivanja energenta v sodelovanju z domačini.

Ti so energent začeli zagotavljati neposredno iz lokalnega okolja ter si s to dejavnostjo omogočili tudi ekonomsko eksistenco. Učinek je dvojni. Čistijo se okoliški pašniki in gozdovi, ves material pa se blizu suši in kuri. Spodbuda za podjetništvo v lokalnem okolju iz naših energetskih projektov je vedno realna, dolgoročna in vzdržna.

Do naših inovacij na tehnološkem področju je največkrat prišlo prav na podlagi študij, kako racionalizirati sistem čim manjše porabe energije, katerekoli energije v delovanju sistema, ali pa da npr. za biomaso ne bi potrebovali velikih skladišč, jo vozili od daleč, jo celo

uvažali. Tako smo tehnološko ustvarili mehanski vzvod zalogovnikov biomase, ki deluje brez energije, torej brez pomoči hidravlike ali elektrike. Ta »know how« tržimo tudi v Avstriji in Nemčiji.

Naša pomembna energetska koristna inovacija je bil razvoj metodologije za izkoriščanje nizkotemperaturnih termalnih vrtin. Za ta razvoj smo dobili tudi državno podporo. V Sloveniji smo tako usposobili 15 termalnih vrtin in določili namembnost, kdaj se lahko koristijo in v kakšne gospodarske namene.

BREZ TESNE POVEZAVE S STROKO NE GRE

Glede na vrsto projekta vedno tesno sodelujemo z našimi najboljšimi strokovnjaki. Pri vrtinah smo delali z roko v roki z Geološkim zavodom Slovenije in Gradbenim inštitutom ZRMK oz. danes ZAG. Z Inštitutom »Jožef Stefan« smo skupaj delovali in razvijali med narodne projekte. Pri našem pionirskem delu so nas vsi zelo podpirali.

KAM SO USMERJENI RAZVOJNI POTENCIALI

Svoje razvojne potenciale usmerjamo v še večjo stopnjo predelave biomase. Da bi povečali njeno energetska učinkovitost, poleg toplote razvijamo tudi sistem pridobivanja elektrike. Sedaj iščemo tehnologije, ki se dotikajo problemov vzdrževanja sistema. Sodelovali smo že s Francozi, zdaj z Avstrijci, delo usklajujemo z Nemci. Evropa je namreč območje, kjer ni ze meljskega plina, pogozdenost pa je 50–60%.

Tu so velike priložnosti, velika nujnost ozaveščanja, spodbujanja, da bi vzdržne vire energije sprejela tudi logistika in delovala z energijo narave. Tudi vodik je priložnost. Izraba sončne energije je nujnost današnjega časa, zato načrtujemo sisteme fotovoltaike, ki bodo zagotavljali električno samooskrbo.

V Zarji Kovic se zavedamo, da bomo dobro in uspešno delovali in živeli le z energijo narave. Omogoča nam kakovostno življenje. Nam in našim zanamcem. Temu smo v Zarji Kovic zavezani vsi. To dokazujemo in tako tudi delujemo.

Prisluhnili smo filmu UNEP (United Nations Environment Programme), programu Združenih narodov za okolje. Pove nam: reduce – zmanjšaj porabo, reuse – ponovno uporabi, recycle – recikliraj oz. predelaj odpadke!

Predstavitvi podjetniškega uspešnega delovanja Zarje Kovic z energijo narave kot glas gospodarstva je sledila predstavitve realnih možnosti, priložnosti in potencialov, ki jih izpostavlja stroka. Predstavil jih je **vodja Centra za energetska učinkovitost Instituta »Jožef Stefan«, mag. Stane Merše.**

Institut »Jožef Stefan« je mednarodno priznana slovenska znanstveno-raziskovalna ustanova, ki z Zarjo Kovic skupaj razvija njihove mednarodne projekte in jim je pri njihovem pionirskem delu v veliko podporo.

Mag. Merše je s konkretnimi primeri opisal pot razvoja do vzdržne in dostopne zelene energije. Poudaril je, da moramo najprej bistve-

no zmanjšati naše potrebe po energiji in črpanje drugih omejenih naravnih virov. In ker nam naš planet ne "daje" na razpolago dovolj obnovljivih in drugih nizkoogljičnih virov, da bi brez prevelike obremenitve okolja lahko vire zgolj in samo zamenjali, je priložnosti že v tem trenutku presenetljivo veliko, istočasno pa si povečamo tudi kakovost bivanja: obrnimo se k novim tehnologijam, k nižji porabi energije, znižajmo stroške porabe. Na primer gradimo pasivne stavbe in toplotne črpalke, imejmo led razsvetljavo, postanimo del krožnega gospodarstva (recikliranje), izberimo dobavo energije iz obnovljivih virov, zagotovimo si lastno proizvodnjo iz obnovljivih virov oziroma iz virov naše okolice. Lesna biomasa je največji slovenski naravni vir! Pa tudi geotermalna energija, na kar se Zarja Kovic še posebej odlično spozna. Pri sončnih elektrarnah so se stroški v dvajsetih letih tako znižali, da je sončna energija postala danes konkurenčen in dostopen vir energije. Prav lokalni obnovljivi viri ali pa potencial za izkoriščanje odvečne toplote iz industrije, so odlična priložnost za razvoj sistemov daljinskega ogrevanja na območjih z večjo gostoto rabe toplote. Poleg večjih mestnih sistemov se pri nas zelo uspešno razvijajo tudi manjši t.i. mikro sistemi, ki lahko učinkovito oskrbujejo le nekaj stavb, pa tudi večja območja. Z zmanjšanjem porabe energije in boljšim upravljanjem z njo smo bistveno manj ranljivi tudi glede dviga cen energije, s katerim se soočamo danes ob naši pandemiji. Iz potrošnikov postanimo ozaveščeni uporabniki. V podpornem okolju nam to v Sloveniji resnično ni težko, kar kažejo tudi že pozitivni rezultati v praksi.

»Zelena Slovenija je realnost. Naša vzdržna in za vse dostopna zelena energija nas pelje tudi v bolj uravnotežen in trajnosten gospodarski in socialni razvoj ter varuje okolje. To si zagotovo želimo vsi. In vključeni moramo biti v to prav vsi - vsak posameznik, vsi državljani, lokalne skupnosti, podjetja, ustanove, država. V uresničitev te želje moramo vložiti tudi svojo »energijo« volje, v tem cilju delovati in sodelovati. To je to. To so pogoji trajnostne zelene družbe, zato bomo boljše in lepše živeli vsi in to bo našo lepo deželo ohranilo tudi našim otrokom«, pravi mag. Merše kot glas znanosti oziroma stroke.

Župan Občine Kamnik, Matej Slapar je kot častni govornik in ekonomist svoj nagovor poleg čestitke Zarji Kovic namenil temu, kaj o tem sporoča politika, najprej podporno okolje, to je lokalna politika Občine Kamnik in potem njen zgled ostalim občinam. V svojem prispevku, poimenovanem Kamnik – energija sodelovanja vidi in prepozna vlogo Občine Kamnik kot podpornega okolja v tem, da splošna, podjetniška in strokovna javnost v vseh dejavnostih in strukturah prepoznamo moč in vpliv svoje vloge ter moč in vpliv vseh nas skupaj.

Svoj prispevek je župan Matej Slapar zaključil z besedami: "Veselim

se našega sodelovanja in povezovanja na lokalni ravni."

Čas je, da sprejmemo energijo narave kot dobrobit za naše zdravje, življenje in da dejavno vpleteno delujemo kot odgovorni uporabniki in ne kot potrošniki. To bo dobro za nas osebno, za nas kot skupnost in za naše okolje. Tega se je resnično moč veseliti.

Srečanje sta s svojim glasbenim nastopom sklenila akustični duet

Maruša Traven in Maj Šavli, za preplet misli in besed pa je poskrbela **Bojana Planina**.

Prerez slavnostne torte pa je tokrat pripadla štipendistoma Zarje Kovic Katarini in Mateju.

Naj nam bo veselje ob praznovanju obletnice uspešnega kamniškega podjetja Zarja Kovic spodbuda za sodelovanje v skupnosti in tudi kot dobrodošlica dobremu in lepemu v prihajajočem letu 2022.

Bojana Planina, mag. posl. ved

ZARJAKOVIS
z energijo narave

Vabi k sodelovanju:

ELETROMONTERJA – SERIVSERJA PLINSKIH PEČI

Od kandidata pričakujemo:

- **IV. ali V. stopnjo ustrezne strokovne izobrazbe**
- **samoiniciativnost in pripravljenost za nadaljnje usposabljanje**
- **2 leti delovnih izkušen na podobnih delih**

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljejo v 8. dneh po objavi na naslov: **ZARJA KOVIS, d.o.o KAMNIK, Molkova pot 5, 1241 KAMNIK** ali na e-mail: **info@zarja-kovis.si**.

Želimo vam
mirne praznike
ter srečno in
zdravo
2022

Kneipp

KNEIPP KLUB TERM SNOVIK

KLUB ZA ZDRAVE NAVADE PO KNEIPPOVI
ŽIVLJENJSKI FILOZOFIJI ZDRAVEGA
NAČINA ŽIVLJENJA

Pridružite se Kneipp Klubu Term Snovik, ki je namenjen vsem generacijam z namenom krepiti zdravje, zdrave navade ter ohraniti ravnovesje telesa in duha.

Članstvo je brezplačno in brez obveznosti.
Včlanite se z izpolnitvijo pristopne izjave na recepciji term.

KAKŠNE SO UGODNOSTI ČLANSTVA?

- 10 % popust na redne cene za bivanje v Termah Snovik
- 20 % popust pri nakupu kart za kopanje (ne na prenosljive in družinske vstopnice, darilne vrednostne bone in kopalno paketno ponudbo)
- 20 % popust na storitve v Wellness centru (ne na wellness paketne storitve)
- 10 % popust na gostinske storitve v restavraciji Potočka za À la carte Kneippov zajtrk, kosilo ali večerjo
- 10 % popust pri energetski Kneippovi pijači v restavraciji Potočka
- 20 % popust

ob udeležbi na plačljivih delavnicah in predavanjih s področja zdravja

- 20 % popust na večjih dogodkih, ki jih organizirajo Terme Snovik in so plačljive
- 20 % popust za najem električnega kolesa
- 20 % popust na Kneippovo bosonogo doživetje
- Brezplačna izposoja nordijskih palic
- Redno obveščanje o dogodkih in aktivnostih Term Snovik
- Koristni nasveti in spoznavanje Kneippove življenjske filozofije

KER SE CENITE IN KER
CENITE SVOJE ZDRAVJE.

☎ 01 83 44 100 @ info@terme-snovik.si

www.terme-snovik.si

TUHINJSKI GLAS

IZDAJA:
Turistično društvo Tuhinjska dolina

ZAKONITI ZASTOPNIK:
Ivan Hribar, predsednik TD Tuhinjska dolina

UREDNIKA:
Jožica Hribar

UREDNIŠKI ODBOR:
Olga Drolc, Lučka Drganc, Sara Drolc in
Anja Tabakovič

LEKTORICA: Tamara Damjanc

FOTOGRAFIJE: arhiv društva in Term Snovik

TISK IN DTP: Filter urbane rešitve d.o.o.

NAKLADA: 2300 izvodov

Glasilu prejmejo vsa gospodinjstva, javne ter zasebne ustanove od Nevelj do Motnika brezplačno.